

JARDUERA FISIKO INKLUSIBOA

Margari Gomendio

Maite Fuentes

Luis Mª Zulaika

INTEGRAZIO FENOMENOAREN ANALISI HISTORIKOA

1.1. INTEGRAZIOAREN INGURUKO MATERIALAREN EGOERA.

IKUSPEGI HISTORIKOA ETA GAUR EGUNGO EGOERA.

1.2. INTEGRAZIOARI BURUZKO ESPAINIAKO ARAUDIA

BERRIKUSTEA.

1.3. HSAOLEN HEZKUNTZA BEHAR BEREZIAK.

1.1. INTEGRAZIOAREN INGURUKO MATERIALAREN EGOERA.

IKUSPEGI HISTORIKOA ETA GAUR EGUNGO EGOERA

Adimen-urritasunaren kontzeptua Aro Garaikidean. XIX. eta XX. mendeetan izan zen adimen-urritasuna kontzeptuaren sorrera, indarraldia eta haren gainbehera ere (Orkasistak,1990). Europan, Frantses Ilustrazioan, Esquirol-ek (1818) bereizi egin zuen adimen-urritasuna erotasun kontzeptutik; Séguin-ek (1943), berriz, «idiocia» definitu zuen. Séguinen lanaren ostean, eraginkor bihurtzen hasi zen eta Decroly-k eman zion haren lanari jarraipena, kontzeptua hezkuntza-sistema orokorrean barneratuz. Decroly-k eragina izan zuen pedagogiaren berrikuntzan (Claparede eta Montessori) eta psikologia ebolutiboaren sorreran (Claparede, 1931) parte hartu zuten autoreengan.

«Idiota» izendaturiko pertsonak klase berezietan kokatzen zituzten, artean berria zen hezkuntza-sarearen barnean (1867, Dresden, Alemania).

Modu askotako pentsakerek (marxismoak, kasu), ordea, adimen-urritasuna kontzeptua ezartzea eragin zuten, etorkizuneko gizartearen proposamen gisa.

AEBn, medikuntza-orientazioa eskaintzen zuten erakunde-barnetegiak sortu ziren, pertsona ezinduez arduratzeko; talde horiek bereizi egin ziren, eugenesiaren bidez eta ezinduak antzutuz. Horietako bat da Séguinek 1867an sorturiko barnetegia: «Association of medical officers of American Institutions for idiotic and Feeble-Mindeed Persons».

Europar ez zen horrelakorik gertatu, eta hezkuntza-sarea arduratu zen ezinduez. 1905ean, Frantziako Hezkuntza Publikoko Sailak hala eskatuta, Binet-ek eta Simon-ek adimenaren eskala metrikoa aurkeztu zuten, ikastea gehiago kosta zaien ikasleei erantzuteko. Adimen-maila bakoitzari hobeto erantzun asmoz, adimen urriko pertsonak eskola-sistematik kanporatzen hasi ziren. Adimen-urritasunen arazoa hezkuntza-arazoa zen Europan, eta ez arazo psikologikoa (Orcasitas, 1990).

Terman-ek (1916) eraginkor bihurtu zituen Binet-en eskalak. Inteligentziaren kontzeptuak konparagarri egiten zituen subjektuak beren artean, adina gorabehera. Inteligentziaren ulermen psikometrikoak hainbat ikerketa bultzatu zituen. Europan, esaterako, Piaget eta Vygotsky inteligentziaren funtzionamendua ulertzen saiatu ziren.

1926an, «Instituto de defectología de Vygotsky» sortu zen Sobietar Batasunean; han, ulermenari, ulermen psikologikoari eta medikoari lotu zitzaion hezkuntza.

II. Mundu Gerraren ostean, Europako eta AEBko estatuen aliantzaren bidez, ezinduei tratamendu egokia jartzen saiatu ziren. Horrela sortu zen «Ideología del tratamiento», Söder-en (1979) tesiei jarraituz. Tratamenduak eskola-esparrua zabaltzea adierazten zuen AEBn; Europan, berriz, erakundeen eta giza politiken esparrua zabaltzea.

Suedian, 1950eko hamarkadan, adimen-urritasuna zutenentzako zerbitzuak normalizatzen hasi ziren.

Laburbilduz, adimen urriko pertsonen zainketa-prozesuak aldi hauek izan ditu. Hasiera batean, LAGUNTZA-ERAKUNDEetan zaintzen ziren. Gero, 1940ko hamarkadan, laguntza-erakundeak desagertzen hasi ziren, pertsona ororen heziketa-gaitasuna aintzat hartzearen eta herritarrek heziketa jasotzeko zuten eskubidearen eraginez. Era horretan, HEZIKETA BEREZIKO ESKOLAK sortu ziren, ezintasuna zuten umeentzat. Eskola horiek ezintasun mota bat tratatzen espezializatuak ziren, eta senda zitezkeen gaixotzat hartzen zituzten ikasleak. Beraz, umeak etiologiaren arabera sailkatzen ziren eskola izatera iritsi

ziren, umeek zituzten heziketa-beharrak aintzat hartu gabe. Hezkuntza berezian, ikuskera medikalistak ondorio negatiboak eragin zituen urritasun fisikoa, psikikoa edo zentzumen-urritasuna zuten pertsonen garapenean. Honela zion Brown-ek (1976): «Ikuskera horrek, oharkabea, galarazi egin du ikasle ezinduek eta ez-ezinduek helduen eguneroko bizitzan aritzeko ezinbesteko diren abilezia, balioak eta jarrerak barneratzea». Bestalde, jokabide horrek eragina du irakasleak ikaslearekiko duen itxaropenean. Hobb-ek hau dio horren inguruan (1975): «Irakasleak era horretako ikasleengan sortutako ikuspegiak jarrera negatiboak eta ikaslearen garapenerako itxaropen-maila oso baxuak dakartza. Irakasleak pentsa dezake umearen garapenean ezin duela ezer egin, eta porrot-jokabide horrek eragin zuzena izan dezake ikaslearengan. Horrela, ikaslearen porrota aurrez eginiko diagnostikoaren baieztapentzat hartuko da eta, beraz, iragarpena bete egingo da».

1960ko hamarkadan, sistema horienganako erreakzio gisa, heziketa bereziko eskolenganako gaitzespen-mugimendua sortu zen AEBn eta Europako estatu batzuetan (Suedia, Norvegia, Italia, eta abar). Guraso-elkarteek sortu zuten eta, ondoren, iritzi publikoaren eta profesionalen babesa jaso zuen. 1968an, Jerusalemgo VI. Batzarrean adimen urriko umeen guraso-elkarteek «Adimen-urritasuna dutenen eskubide orokor eta berezien Adierazpena» aldarrikatu zuten. Eskubide horiek NBEk bereganatu zituen, 1971n.

Danimarkan, Hezkuntza Sailaren eta eskolako autoritate askoren babesa jaso zuen adierazpen horrek eta, 1969an, Oinarrizko Hezkuntza Eskolaren erreforma onartu zuen parlamentuak (bederatzi puntuko programa izenekoa). Erreformaren puntuetako batek honela zioen: «Tratamendurako erakunde batean egotea ezinbesteko izan ez dadin, ikasle ezinduek eskola-ingurune arruntean irakaskuntza garatu ahal izatea, gurasoek horrela nahi izanez gero; eta etxean gurasoak beren umeak zaintzeaz arduratzea». Aldaketa horien bidez, ezinduen irakaskuntza gizartean era normalizatuan egitea lortu nahi zen. Normalizazio-printzipio horrek eskola integratuen aldeko mugimendua dakar berekin.

1970ean, AEBko administrazioak beste politika bati eutsi zion; pertsonentzako zerbitzu berriak proposatu zituzten, egonaldiei baino ekinaldiei lotuago zeudenak: «beginning of the movement toward a non-categorical approach to disability» (Maloney, 1974; Orkasitak, 1990). Mailakatzearen kontzeptua desagertu egin zen. 1970eko hamarkadan, gurasoen elkarteek eta pertsonak eskubide berriak onartzearen alde eginiko lanei esker, Gorte Gorenak ezinduentzako hezkuntza-tratamendu egokiagoa onartu zuen.

Estatu batzuetan, lege-neurri berriak ezinbestekoak izan ziren integrazioa eskoletan praktikan jarri ahal izateko. 1975ean, Estatu Batuetako legeria federalean, 94/142 Arau Publikoa bultzada garrantzitsua izan zen normalizazio-mugimenduarentzako. Arauak dio ezindu orok duela hezkuntzarako eskubidea eta hezkuntzak ezinduaren beharretara egokitu behar duela, beti ere heziketa-ingurunea ahalik eta gutxien baldintzatuz.

Italia da ezinduak eskola normalizatueta integratzeko erabakia hartu duen beste herrialde bat. 1971ko martxoaren 30eko 118. Araua erabakiortzat hartzen da bereizketa-politikaren eta integrazio-politikaren artean.

Norvegiak, Danimarkaren gisan, ikasle guztientzako oinarrizko hezkuntza-erreforma gauzatu zuen. 1969ko Hezkuntza Arauak eskolaren erreforma ekarri zuen, eta ezinduei eskola normalizatueta integratzeko aukera eman zien (*comprehensive school*).

Frantzian, beste lege-estrategia bat bideratu zen. Ezinduen balorazioan eta integrazioaren egitura hobetzen oinarritu zen, arrazionalizatzearen helburuarekin. 1965eko Frantziako «Loi D'orientation en faveur des personnes handicapées» arauak dio lehentasuna eman behar zaiela ezindua bere ingurune naturalean bizitzea posible egiten duten irtenbideei.

Baina arau bat izateak ez du hura berehala ezartzea ziurtatzen. Britainia Handian, 1976ko Hezkuntza Legeak ezinduak eskola normalizatueta hezi behar zirela esan arren (eskolatze eraginkorra oztopatzen ez bazen, behintzat), Legea ez zen ezarri, 1973an sortutako Inkesta Batzordearen aholkuak agertu ziren arte. «Warnock Batzordeak» 1978ko maiatzean parlamentuan aurkeztu

zituen egindako ikerketan emaitzak eta horiei loturiko aholkuak. Gero, 1981eko Hezkuntza Legeak bereganatu zituen horietariko aholku asko. Hona hemen Sánchez Asin-ek aipaturiko Warnock Txostenaren paragrafo esanguratsu batzuk: Batzordeak defendatzen zuen, ume bakoitzaren abantailak eta desabantailak alde batera utzita, hezkuntza-xedeak guztientzat berdinak izan behar zirela. Xedeak honako hauek ziren, besteak beste:

- Umea bizi den ingurunearen ezagutza garatzea.
- Umeak bere arduren eta munduak ematen dizkion aukeren arteko lotura ulertzea.
- Umearen autonomia-gaitasuna garatzea, lana bilatzeko eta bere bizitza bideratzeko eta kontrolatzeko beharrezkoa irakatsiz.

Kontuan izan behar da umeek hainbat oztopo izaten dituztela xede bikoitz horiek lortzean. Batzuentzat, oztopoak hain handiak izateak egingo duten ibilbidea laburragoa izatea dakar; hala ere, edozein garapen, txikia izan arren, esanguratsua izango da.

Espainiako Konstituzioaren 49. artikulua garatzen duen 1978ko apirilaren 7ko 13/82 Legeak (*Ley de Integración Social de los Minusválidos*) integrazio-mugimenduan barneratzen du Espainiako estatua. 23. artikulua dio ezindua Oinarrizko Hezkuntza Orokorraren sisteman integratuko dela eta, behar izanez gero, legeak onartzen dituen laguntzak eta baliabideak jasoko dituela. 27. artikuluan adierazten da zentro berezietan gauzatuko dela ezinduaren heziketa, baina ezinduaren larritasunak hala eskatzen duenean soilik. Zentro berezi horiek, ordea, eskola arruntekin elkarlanean arituko dira, ikasleak eskola arruntetan integratzeko helburuarekin.

Espainiako integrazioaren egungo egoera honakoa da (*Dirección General de Renovación Pedagógica* jasotako informazioaren arabera, 1988): *Dirección General de Renovación Pedagógica* argitaratu zuen MECek 3 urtez eginiko integrazio-esperientziaren ebaluazioa. Ebaluazioa Integrazio Programaren barnean ziren zentroetako irakasleei eginiko inkesta bidez egin zen, 1985-86, 1986-87, 1987-88 ikasturteetan. Emaitzen arabera, irakasleen %

90ak uste du integrazio-ikasleen gizarteratzea hobetu egin dela, eta % 99aren iritzian ume horiek gustura daude gela arruntetan. Estatuko Eskola Kontseiluak, Integrazio Programaren barnean zeuden heziketa-behar bereziko ikasleek lortutako emaitza pedagogikoen ebaluazio zehatza eskatu zuen, 1988-89 ikasturteko txostenean, horren bidegarritasuna balioetsi asmoz. MECek 1989-90ean gauzatutako Integrazio Programaren ebaluazioari buruzko txostenak jasotzen ditu ebaluazio-lan zabal eta sistematiko baten emaitzak, ondorioak eta iradokizunak. Administrazioaren txosten horretako iradokizunak era honetan laburbiltzen dira:

- 1.- Lau urtez MECek diseinatuta gauzatutako Integrazio Programa ez zen hezkuntza-porrota izan, hezkuntzako sektore batek hori pentsa bazezakeen ere.
- 2.- Positiboa izan zen Programaren aplikazioan MECek jarraituriko estrategia, Programak irakasleen eta gurasoen artean izandako onespeneraren arabera.
- 3.- Ezin daiteke esan emaitzak finka ditzakeen aldagai edo baldintzarik badagoenik.
- 4.- Zehaztu daiteke zentro mota bakoitzak izan dezakeen emaitza; hori izan daiteke ondorioetako bat.
- 5.- Emaitzetan, indar handiko aldagaia da zentroko irakasleek integrazioaren aurrean izan dezaketen jokabidea.
- 6.- Administrazioa ezin daiteke mugatu hezkuntza-proiektu bat eskatzera; beharrezko formazio-baliabideak eta neurri administratiboak ezarri behar ditu, zentroek beren lana era egokian gauzatu ahal izateko.
- 7.- Hausnarketa horiek kanpoko laguntzen garrantzia azpimarratzen dute, talde psikopedagogikoen lana ezinbestekoa izanik.
- 8.- Baliabide materialak ezinbestekoak dira irakasleen lana errazteko, baina orientazio didaktiko egokia eskaini behar dute.
- 9.- Ikerketak agerian uzten du ez dagoela integrazio-eredu perfekturik, baina integrazioak oreka ziurtatu beharko lukeela dio umearen beharren eta zentroak egiten duen eskaintzaren artean.
- 10.- Administrazioak ziurtatu beharko luke Integrazio Programan dauden umeek heziketa integrala eta beren gaitasunak mugatzen ez dituen heziketa jasoko dutela.

11.- Administrazioak ez luke eskolatzeko-arau zorrotzik ezarri behar soilik adimen-maila kontuan izanik.

12.- Ikasleen gurasoek oso jarrera positiboa izan dute programarekiko.

13.- Heziketa-komunitateak ebaluatua izan nahi du, beti ere izaera formatiboa izanik.

14.- Integrazio Programaren garapena egokia izateko, Administrazioak ebaluazio-ikerketaren emaitzak zabaldu beharko lituzke, eta konpromisoa hartu beharko luke irakasleei eta zentroei behar dituzten baliabide, laguntza eta arreta eskaintzeko, hezkuntzako etapa guztietan.

1989ko urtarrilaren 2ko Agindua garatzean, non 1989-90 eta 1990-91ko Integrazio Programaren plangintza eta zabalkundea onartzen baitzen, Administrazioak baimendu egin zuen OHOk eta Haur Hezkuntzako zentro publiko eta hitzartu asko txertatzea behar bereziko ikasleentzako Integrazio Programara.

Baimen horrek Integrazio Zentro Iraunkorren izaera dakarkie zentro publikoei , eta honako berezitasun hauek dituzte:

- a) Ikasle/irakasle kopuruak 25 pertsona ez gainditzeko aukera.
- b) MEC-etik talde psikopedagogikoen laguntza jasotzeko lehentasuna.
- c) Zentroak hezkuntza-orientazioko eta laguntza psikopedagogikoko zerbitzu propioa sortzeko lehentasuna.
- d) Kurtsoen eta mintegien bidez irakasleak prestatzea.
- e) Irakasle adituak izatea.
- f) Irakasleak gutxienez hiru urterako egotea.

1985-86 ikasturtetik hasita, Programaren garapenaren inguruan MECek eginiko taula:

Integrazio Programaren barnean gero eta zentro gehiago daudela ikus daiteke, irakasleen eta eskola-postuen kopurua handitzearekin bat.

	ZENTROAK			IRAKASLEAK			ESKOLA-POSTUAK		
Ikasturteak	publikoak	pribatuak	Guztira	publikoak	pribatuak	Guztira	publikoak	pribatuak	Guztira
1985/86	152	29	181	304	58	362	1.824	348	2.172
1986/87	146	24	170	444	77	521	2.360	404	2.764
1987/88	87	5	92	320	34	354	2.352	156	2.508
1988/89	106	10	116	299	25	324	3.024	140	3.164
1989/90	156	36	194	422	82	504	4.092	472	4.564
Guztira	649	104	753	1.789	276	2.065	13.652	1.520	15.172

MEC (1990).

Katalunian, apirilaren 17ko 117/1984 Dekretuak Integrazio Legea garatu zuen, eta heziketa bereziaren antolamendua ezarri zuen, hura oinarritzko hezkuntza-sisteman integratzeko.

Euskal Herrian, Legeari honako egokitzapen hauek egin zitzaizkion:

- Heziketa bereziko irakaskuntzaren erregulazioa (EHAA, 82-10-7).
- Ezinduentzako giza zerbitzuen inguruko Dekretua (EHAA, 86-12-1).
- Hezkuntza eta berrikuntza-esperientziak (EHAA, 96-2-13).

EAEn, irakaskuntzaren egungo egoeraren txostenak (Euskadiko Hezkuntza Kontseiluak 1989-90ean jaso) **plan bat proposatu zuen: Heziketa Premia Bereziei (HPB) erantzuteko plana.**

1988-89 ikasturtean argitaratu zen heziketa-behar berezietan arreta izateko plan berria, 1988ko Heziketa Bereziaren Plana berraldatuz eta, era berean, osatuz. Biak daude oinarrituta integrazio- eta normalizazio-printzipioetan. Plan berriak heziketa premia berezia ulertzen du erlatibotzat, aldi baterakotzat, elkarreraginekotzat eta curriculumaren egokitzapenari loturikotzat. Eskola arruntarentzat neurriak proposatzen ditu, etapa ezberdinetan eta hainbat ikasleren aurrean erantzuteko eta baliabideak izateko. Klaseko tutorea izango da ikasle guztien heziketa-prozesuaren arduraduna, eta honako laguntza hauek izango ditu:

- Aholkularia; tutoreari egoeraren diagnostikoan, curriculuma egokitzen eta talde multiprofesionalaren koordinazioan aholkatzea izango du funtzio nagusia.
- Beste profesionalak (logopedak, fisioterapeutak, ikusmen-gabezia espezialistak, laguntzaileak, eta abar); kasu batzuetan zentroan egongo dira, eta beste batzuetan tutorea joango da haiengana.
- Balioanitzeko gelak, askotariko beharrei erantzuteko espazio egokia izateko: psikomotorra, mintzamina, higiena, fisioterapia, entzumena, talde txikietako lana, tailerrak, eta abar.

Pedagogia Orientazioaren Zentroak (POZ) eta, batez ere, talde multiprofesionalek zentroa babestuko dute planaren oinarritzko programak eskainiz:

- Ikasketa-gaitasunak garatzea.
- Garapenean nahaste orokorrak dituzten ikasleak heztea.
- Giza egokitzapenaren garapena.
- Entzumena eta mintzamina.
- Heziketa goiztiarra.
- Goi-mailako zikloetan barneratzea eta heldutasunera igarotzea.

Planak, urtarrilaren 23ko 9/1990 Dekretuaren bidez, **Heziketa Baliabideetan Espezializaturiko Zentroa** sortzea proposatzen zuen, plan berrian parte hartzen zutenen formazioa, koordinazioa eta aholkularitza-funtzioa betetzeko asmoarekin. Bost programatan egituratu zen: Curriculuma; Aholkularitza, Ikasketa eta Informazioa; Formazioa; Ikerketa eta Teknologia Berriak; Material Didaktikoa Sortzea.

Honako taula honetan ikus dezakegu 1982an hasitako prozesuak 1990. urtera arte izaniko bilakaera:

EAEn, GELA ARRUNTETAN INTEGRATURIKO IKASLEAK, ETAPA, SARE ETA HEZIKETA-EREDUEN ARABERA. 1989-90 ikasturtea

	Eskola Publikoak	Ikastolak	Eskola Pribatuak	<u>Guztira</u>	

	A	B	D	B	D	A	B	D	A	B	D	Guztira
OHO	999	298	131	35	209	173	60	6	1.172	393	346	1.911
HP	40	-	22	2	-	18	-	10	58	2	32	92
IEE	4	-	3	-	2	1	-	-	5	-	5	10
BBB	26	-	-	2	-	3	-	-	29	2	-	31
Guztira	1.069	298	156	195	60	16	39	211	1.262	397	383	2.044
Integratuak	1.523			250		271			2.044			

Eusko Jaurlaritzaren Hezkuntza Saila (Euskadiko Eskola Kontseilua 1989-90).

Euskadiko Eskola Kontseiluak zehazten du zentroek, era ofizialean hartzen dituzten ikasle integratuez gain, barneratu beharko lituzketela hain larriak ez diren heziketa behardun ikasleak edo elbarriztat hartzen ez direnak ere. Ikasle talde horretan daude ikasketetan atzerapen larria duten ikasleak, jokabide-arazoak dituztenak eta giza eta eskola-egokitzapenak dituztenak. **EAEn, ijito-arrazako umeei beste atal bat merezi dute, kultura- eta gizarte-arazoengatik.**

Jarraian, 794 laguntza-irakaslek HBBko ikasleak hartzen dituzten OHOk 10.367 unitateekin duten erlazioa ikus daiteke:

SAREEN ARABERA, OHoko UNITATE GUZTIEN ETA LAGUNTZAKO GELEN, ETA OHoko IKASLE GUZTIEN ETA IKASLE INTEGRATUEN ARTEKO ERLAZIOA. 1989-90 ikasturtea.

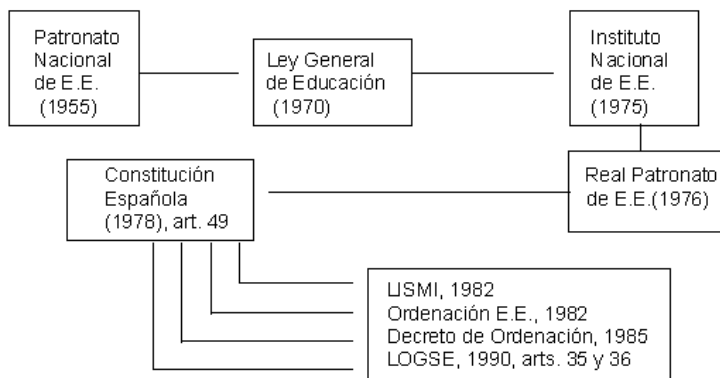
	Eskola Publikoak		Ikastolak		Eskola Pribatuak		Guztira	
	ikasleak	unitateak	ikasleak	unitateak	ikasleak	unitateak	ikasleak	unitateak
Guztira	120.215	5.475	46.282	1.812	102.557	3.080	270.031	10.367
Integrazioa	1.428	543	244	86	239	165	1.911	794
Guztira /integratuak	84,2	10,1	189,7	21,1	429,1	18,7	141,3	13

Eusko Jaurlaritzaren Hezkuntza Saila (Euskadiko Eskola Kontseilua 1989-90).

HSAOLEk (Hezkuntza Sistemaren Antolamendu Orokorrerako Legea, 1990, V. atala, 36. art.) HPBak identifikatzeko eta balioesteko hezkuntza-sistemak behar dituen baliabideak zehazten ditu. Era berean, printzipio en oinarriak, curriculumaren egokitzapenak, irakasle espezializatuak eta ebaluzioa

ere zehazten ditu. Ondorengo taulan ikus daiteke araudien eta instituzioen eboluzioa, 1955ean Heziketa Berezitik hasi eta 1990ean HSAOLera iritsi arte.

CUADRO SINÓPTICO

1.2.- INTEGRAZIOARI BURUZKO ESPAINIAKO LEGERIA BERRIKUSTEA

Atal honetan, integrazioari dagokionez, Espainiako legeriak adierazten duena aurkeztuko dugu, legeak kontuan izanik integrazioaren gaia kokatu nahian.

Espainian, hezkuntza-sistemaren erreformak inplizituki beste norabide bat ezarri du, aurrez «hezkuntza berezia» zeritzon horretan. Aldaketa horiek aztertzeko, hezkuntza-erreformari eta horrek hezkuntza bereziarekiko duen jarrerari dagozkien legeak esandakora joko dugu. Kasu batzuetan Legea osorik jasotzen da eta, besteetan, laburpena gauzatzen da.

Abuztuaren 4ko **14/1970 HEZKUNTZA LEGE OROKORRAK I. titulu**an hezkuntza-sistema jorratzen du; eta **VII. atalburuan**, zehazki, hezkuntza berezia eta haren helburuak. Honatx hezkuntza bereziari dagozkion artikulak, era laburrean:

49. artikulua. Hezkuntza bereziaren helburua da ezinduak gizartean eta lan-munduan barneratzeko prestatzea, autonomia lortuz eta gizarteko parte sentituz.

50. artikulua. Hezkuntza eta Zientzia Ministerioak erraztuko ditu behar bereziko ikasleen diagnostikorako beharrezko diren baliabide materialak eta pertsona espezializatuak. Irakasleen eta beharrezko pertsonen formazioa bideratzen saiatuko da, helburu bera duten beste ministerio, elkarte eta korporazioekin elkarlanean.

51. artikulua. Ezinduaren anomaliak hala eskatzen duenean, zentro espezializatura eramango da ikaslea; baina, gainerako kasuetan, unitate bereziak sortuko dira ikasle horiek zentro normalizatuetan hezteko.

1970ean ezinduen eskubideak kontuan izanik Legea indarrean jarri zenetik, gizartearen bilakaerak legea egokitzea ekarri du berekin. Jarraian, Legearen edukien azterketa aurkezten da, hezkuntzako integrazioarekin zuzenean erlazionaturiko artikuluekin. Geroago, apirilaren 7ko **13/1982 GIZA INTEGRAZIOAREN LEGEAK** honako hau azaltzen du hainbat titulutan:

Lehenengo Titulua. Oinarri orokorrak.

1. artikulua. Lege honen oinarriak Konstituzioaren eskubideetan oinarritzen dira, gaitasun fisiko, psikiko eta zentzumenekoetan ezinduen garapen pertsonala eta giza integrazio osoa gauzatzeari eta ezindu sakonei ematen zaien beharrezko laguntza eta babesari dagokionez.

2. artikulua. Hitzez hitz, honako hau dio: «El Estado español inspirará la legislación para la integración social de los disminuidos en la declaración de derechos del deficiente mental, aprobada por las Naciones Unidas el veinte de diciembre de mil novecientos setenta y uno, y en la declaración de derechos de los minusválidos, aprobada por la resolución tres mil cuatrocientos cuarenta y siete de dicha Organización, de nueve de diciembre de mil novecientos setenta y cinco, y amoldará a ella su actuación».

3. artikulua. Botere publikoak 1. artikuluan adierazten diren eskubideak betetzeko beharrezko baliabide guztiak emango ditu. Horretarako, parte hartzera behartuta daude Administrazio Zentralak, autonomia-erkidegoak eta haiei dagozkien erakundeak.

5. artikulua. Botere publikoek beharrezko informazioa sustatuko dute gizartearen mentalizazio osorako, batez ere eskoletan eta profesional-mailan, ezinduen eskubideak onartuz eta bultzatuz, haien integrazio osoa bideratzeko.

6. artikulua. Ezinduen hezkuntza-, kultura-, giza eta lan-sustapenerako neurriak bideratuko dira, ezinduak izaera orokorreko erakundeetan integratuz, arreta berezia eskatzen duten kasuetan izan ezik.

II. Titulua. Eskubideen Titulua

7. artikulua-bat. Honela dio, hitzez hitz: «A los efectos de la presente Ley se entenderá por minusválidos toda persona cuyas posibilidades de integración educativa, laboral o social se hallen disminuidas como consecuencia de una deficiencia, previsiblemente permanente de carácter congénito o no, en sus capacidades físicas, psíquicas o sensoriales».

7. artikulua-bi. Honela dio, hitzez hitz: «El reconocimiento del derecho a la aplicación de los beneficios previstos en esta Ley deberá ser efectuado de manera personalizada por el órgano de la Administración que se determine reglamentariamente. Previo informe de los correspondientes equipos multiprofesionales calificadoros».

IV. Titulua. Ezinduaren diagnostikoa eta balorazioa

10. artikulua-bat. Talde multiprofesionalak sortuko dira, sektoreka arituz, giza ingurunean laguntza beharrezkoa duten pertsonen integrazioa ziurtatzeko. Era berean, artikulua honen bigarren atalak talde multiprofesionalaren honako funtzio hauek definitzen ditu:

- a) Diagnostikoaren txostena igortzea.
- b) Orientabide terapeutikoa, suspertzeko beharrak, jokabideak eta aukerak zehaztuz.
- c) Ezintasunen balorazioa eta sailkapena, berrikuspenak eginez, aurrez arauz zehazturiko moduan.

11. artikulua. Honela dio, hitzez hitz: «Las calificaciones y valoraciones de los equipos multiprofesionales responderán a criterios técnicos unificados y tendrán validez ante cualquier Organismo público».

VI. Titulua. Errehabilitazioa

18. artikulua. Errehabilitazioa esaten zaio ezinduek beren garapen pertsonalaren eta giza bizitzarako integrazioaren maila gorena lortzeko bideratuta dagoen prozesuari. Prozesu horretan hezkuntza orokor eta bereziek hartzen dute parte. Era berean, estatuak errehabilitazio-sistema sortu eta ezarriko duela dio gainerako giza, hezkuntza- eta lan-zerbitzuekin koordinatuz.

Hirugarren atala. Hezkuntza

Hezkuntza-sistemaren egituraketa eta antolaketa lantzen dira, ezindua errehabilitatzeko asmoarekin.

23. artikulua-bat. Honela dio, hitzez hitz: «El minusválido se integrará en el sistema ordinario de la educación general, recibiendo, en su caso, los programas de apoyo y recursos que la presente Ley reconoce».

23. artikulua-bi. Hezkuntza berezia emango zaie hezkuntza-sistema arruntean integratu ezin diren ezinduei, modu iragankorrean edo behin betikoan.

24. artikulua. Egindako diagnostikoaren balorazio orokorrak zehaztuko du heziketa bereziaren beharra.

25. artikulua. Honela dio, hitzez hitz: «La educación especial se impartirá en las instituciones ordinarias, públicas o privadas, del sistema educativo general, de forma continuada, transitoria o mediante programas de apoyo, según las condiciones de las deficiencias que afectan a cada alumno y se iniciará tan precozmente como lo requiera cada caso, acomodando su ulterior proceso al desarrollo psicológico de cada sujeto y no a criterios estrictamente cronológicos».

26. artikulua. Heziketa berezia prozesu integrala, malgua eta dinamikoa da; modu pertsonalizatuan ezarri behar da, doako eta nahitaezko irakaskuntz-maila ezberdinetan. Era berean, honako helburu hauek definitzen ditu irakaskuntza berezian:

- a) Urritasunak gainditzea eta horrek eragindako ondorioak.
- b) Autonomia handiagoa eskainiko dien ezagutzak eta ohiturak lortzea.
- c) Pertsonalitatearen garapen harmonikoa errazteko gaitasunak garatzea.
- d) Beren onurarako gizarteratzea.

27. artikulua. Heziketa berezia zentro berezietan gauzatuko da, soilik urritasun-mailak hala eskatzen duen kasuetan. Zentro bereziak eta zentro arruntak elkarlanean arituko dira, eta ikasle horien integrazioa erraztuko duten trantsizio-unitateak egongo dira bertan.

28. artikulua. Hezkuntzan integrazioa aurrera eramateko beharrezkoa den langileriaz ari da. Diziplinarteko langileriak, gaitasun tekniko espezializatuaz gain, beharrezko esperientzia eta jarrera izan beharko ditu. Bana-banako orientabide pedagogikoak gauzatuko dituzte, eta zentroko irakasleei

dagokie horiek ezartzea. Modu berean, zentroarekin elkarlanean arituz, ezinduaren integrazio-prozesuaren jarraipena eta aldian behingo ebaluazioa egingo dituzte.

IX. Titulua. Ezinduaren arretarako beste alderdi batzuk

I. atala. Mugikortasuna eta muga arkitektonikoak

54. artikulua. Jendearen erabilerara bideratuta dauden jabetza publiko edo pribatuko eraikuntzak handitzeaz eta eraberritzeaz ari da, ezinduak sartzeko errazagoak izan daitezen.

59. artikulua. Talde-erabilerarako garraio publikoaren orientabideak jasotzen ditu; horiek urtebeteko epean neurri teknikoak hartu beharko dituzte, egokitzapen progresiboak eginez, ezinduen mugikortasuna errazteko.

II. atala. Zerbitzu ezberdinetako langileria

63. artikulua. Estatua arduratuko da espezialistak prestatzeko hezkuntza-beharrei erantzuteaz, hainbat lanbideren bidez eta espezializazio-programak ezarriz urritasunak suspertzea lortzeko.

X. Titulua. Kudeaketa eta finantzaketa

75. artikulua. Legea indarrean jarri eta urtebeteko epean, Gobernuak konpromisoa hartzen du ezinduen arreta integrala ahalbidetzen duten organoak elkartuko dituen administrazioa berrantolatzeke. Honako puntu hauek hartu beharko dira kontuan berrantolaketan:

- a) Ezinduaren arretaren politika orokorra planifikatzea.
- b) Zerbitzuak deszentralizatzea, sektorizatuz.
- c) Ezinduen arloko onuradunen eta profesionalen parte-hartze demokratikoa, elkarteen bidez.
- d) Ezinduen arreta integralera bideraturiko ekintzen finantzaketa publikoa.

e) Planifikazioa lantzea (programazioa, kontrola eta emaitzen ebaluazioa), osasun-, hezkuntza-, lanbide- eta gizarte-zerbitzuen testuinguruan eta nazio-mailako garapen sozioekonomikoaren programan.

Martxoaren 6ko HEZKUNTZA BEREZIAREN ANTOLAMENDUAREN 334/1985 ERREGE-DEKRETUAK neurriak garatzen ditu ezinduen hezkuntza-arazoaren inguruan aurrez aipaturiko legeak eraginkorrek izateko; eta bideratze- eta ebazpen-bideak definitzen ditu. Hiru puntutan bil daitezke Errege Dekretuaren oinarriak:

- Eskola arruntaren erakundeak heziketa-prozesua erraztuko duten zerbitzuak izatea, bereizketa saihestuz eta ikasle ezinduaren integrazioa erraztuz.
- Eskola-erakunde horrek beste heziketa bereziko zentroen berri izatea, ikasle ezinduaren gaitasunak ahalik eta gehien aprobetxa eta indar ditzaten.
- Zentroen artean koordinazio egokia ezartzea.

III. ATALBURUA. Heziketa bereziaren laguntza eta egokitzapenak

11. artikulua. Irakaskuntza indibidualaren prozesuak eskatzen duen laguntzaz ari da; laguntza horiek izango dira heziketaren balorazioa eta orientazioa, laguntza pedagogikoa, eta gainerako tratamendu eta arreta pertsonalizatuak.

12. artikulua. Hezkuntzako balorazioak eta orientazioak honako hau ulertaraziko dute:

- a) Hezkuntzaren bidez desagokitzapenak eta urritasunak aurreikustea eta goiz antzematea.
- b) Ikasle ezinduen eta egokitugabeen ebaluazio pluridimentsionala.
- c) Gurasoen eta irakasleen laguntzaz, Garapen Indibidualeko Programak lantzea. Programa horiek jasoko dituzte lan moduak eta laguntzak, eta beharrezko arreta pertsonalizatuak.

- d) Irakasleen aplikazio egokiagoa eta aplikazioaren jarraipena lortzeko orientabide tekniko-pedagogikoa.
- e) Gurasoen laguntza eginkizunetan, eskola-integrazioari dagokionez.

13. artikulua. Laguntza pedagogikoa honakoa izango da, hitzez hitz:

a) «La facilitación, al alumno disminuido o inadapado integrado, de la asistencia técnico-pedagógica que precise para la ejecución de su programa de Desarrollo Individual. Esta asistencia podrá prestarse al alumno, al profesor del aula o a ambos». Laguntza ziurtatuko du irakaslearen espezializazioak eta irakasle bakoitzeko ikasle kopuru txikiagoa izateak, eta modu horretan handiagoa izango da arreta pertsonalizatua .

14. artikulua. Honako hau adierazten du, hitzez hitz: «Los tratamientos y atenciones personalizadas, que estarán en función de las características y necesidades de los alumnos que los precisen, comprenderán, fundamentalmente, la logopedia, la fisioterapia y, en su caso, la psicoterapia, la psicomotricidad, o cualquier otro que se estimara conveniente».

17. artikulua. Sistema pedagogiko arruntaren egokitzapenak zertan oinarritzen diren adierazten du; horren xedea izango da ikasle ezinduaren heziketa-prozesua gauzatzea eta erraztea. Ezinduaren berezitasun fisiko, intelektual eta zentzumen-berezitasunak egokitzean oinarritzen da:

- Programa arruntaren edukia.
- Irakaskuntza-metodoak.
- Material didaktikoa.
- Erabilitako baliabide materialak.
- Egokitzen diren ezagutzaren ebaluaziorako probak.

AZKEN XEDAPENAK

Bigarren xedapenean, Errege Dekretuak esandakoa gauzatzeko egutegia ezartzen da, zortzi urte bitartean eta aurrekontuek emandako aukeren arabera.

Proposatzen da 1985-1986 ikasturtean behar bereziko ikasleen hezkuntza-integrazioa hastea, Haur Hezkuntzako eta OHOk lehen mailako ikasleekin. Oinarrizko heziketa osatu arte, zentroek bertan izan beharko dituzte ikasle horiek, eta beste ikasle batzuk hartzeko aukera ere izan beharko dute ondorengo kurtsuetan. 1987-1988 ikasturtea amaitzean, dagokion heziketa-administrazioak beharrezko neurriak hartuko ditu hurrengo bost ikasturteetan Errege Dekretuak jasotzen dituen aurreikuspenak ziurtatzen dituen irakaskuntza bereziaren planifikazio orokorra sortzeko.

Hezkuntza eta Zientzia Ministerioak honako hau xedatzen du **Heziketa Bereziaren plangintzaren eta 1985-1986 ikasturteko integrazioaren esperimentazioari** dagokion **1985eko martxoaren 20ko Aginduan**:

Lehenengoa.- 334/1985 Errege Dekretuko bigarren xedapenean zehazten dena betetzeko, 1985/1986 ikasturterako heziketa bereziaren plangintza gauzatuko dute Ministerio honen Probintzia Zuzendaritzek, dagokien lurraldeetan; helburua da, urritasun fisiko, psikiko edo zentzumenekoak kontuan izanda, arreta jartzea eskola-populazioak behar duen heziketa berezian, beti ere Errege Dekretuak aurreikusten duen edozein modalitatetan.

Hirugarrena.- Honako irizpide hauek hartuko dira kontuan integrazio egokia gauzatzeko:

- a) Urritasun mota ezberdineko ikasleak gela berean ez integratzea, kontuan izanda funtsezko arreta ezberdinak behar dituztela.
- b) Zentroek muga arkitektonikorik ez izatea.
- c) Integrazioa gauzatzeko lehentasuna emango zaie, hezkuntzarako gutxienez OHOk hamasei unitate dituzten zentroi.

Bederatzigarrena.- Integrazioa gauzatzen den Haur Hezkuntzako kurtsoetan eta OHoko lehen kurtsoan, 25-30 ikasle izango dira irakasle bakoitzeko.

Hamargarrena.- Zentro horiek lehentasuna izango dute talde profesionalen arreta jasotzeko, balorazioak eta heziketa-orientabideak egiteko. Mintegien bidez, irakasleei formazioa eskainiko zaie.

Hamaikagarrena.- Zentro horiek sostengurako irakasle bat izango dute, OHoko zortzi unitate eta Haur Hezkuntzako bi unitateko.

Errege Dekreturen Heziketa Bereziaren Aginduan garatutako Giza Integrazioaren Legetik etorritako gidalerroei erantzun egokia emateko, apirilaren 11ko **969/1986 Errege Dekretua promulgatu da, eta horrek eragin du Heziketa Berezirako Baliabideen Zentro Nazioanala sortzea.**

Errege Dekretu horren ondorioz, Heziketa Berezirako Baliabideen Zentro Nazioanala sortu zen. Helburua zen heziketa berezian gertatzen diren egokitzapenak bermatzen dituen oinarri zientifikoak bilatzea, ikuspuntu multiprofesionaletik eta berrikuntza teknologikoa eta pedagogikoa baliatuz; horretarako, arlo horretako profesionalen eta giza sektoreen eztabaida eta parte-hartzea erraztu behar zen, eta eskolei etengabe eman behar zitzairen berrikuntzarako materiala eta giza baliabideen ezinbesteko iturburua.

2. artikuluan daude zehaztuta Heziketa Berezirako Baliabideen Zentro Nazioanalari dagozkion funtzioak; honatx:

1. Hezkuntza bereziaren garapenerako, Hezkuntza eta Zientzia Ministerioak eskatzen duen ikasketen programazioa.

2. Ebaluazio-tresnak eta diagnostirako aholkularitza gauzatzea eta egokitzea.
3. Ikasle horientzat egokienak diren curriculum-diseinuak prestatzea.
4. Lanketa, egokitzapena eta testuak argitaratzea.
5. Materialaren diseinua.
6. Gurasoen orientazioa, hezkuntza berezian seme-alabek izango duten heziketa-prozesuan parte hartzeko.
7. Hezkuntza bereziarekin zerikusia duten irakasle eta profesionalen hobekuntzan laguntzea.
8. Teknologia berrien esperimentazioa eta barneratzea.
9. Behar bereziko ikasleen garapenari buruzko ikerketen eta ikasketen ebaluazioa.
10. Dauden baliabideak ezagutzea eta hezkuntza bereziarekin zerikusia duen era guztietako informazioa zabaltzea.

Zentro arruntetan, hezkuntza-behar bereziak dituzten ikasleenganako arreta hobetu asmoz, dauden zerbitzuak egokitzeke: **«Berrikuntza Pedagogikoaren Zuzendaritza Orokorren 1989ko ekainaren 15eko EBAZPENA** argitaratu da, **non OHOk zentro arruntetako hezkuntza bereziko unitateen transformazio-prozesuetan jarraitu beharreko orientazioak ezartzen baitira»**.

Egindako berrikuste legegilean adierazten den bezala, Hezkuntza Bereziaren Antolamenduaren 334/1985 Errege Dekretua ezarri zenetik, Hezkuntza eta Zientzia Ministerioa aurrera eramaten ari da hezkuntza behar bereziko ikasleen Eskola Integrazioaren Programak; horrek eskola arruntetara beste ikasle eta profesional batzuen presentzia dakar. Une horretatik aurrera, zentro arruntetan gauza daiteke hezkuntza-behar bereziko ikasleen hezkuntza-eskaintza, hezkuntza bereziko gelez baliaturik, edo Integrazio Programari loturiko zentroetan, horietako batzuk hezkuntza bereziko gelak badira.

Hezkuntza bereziko gelen funtzionamendua bideratzeko irizpideak bateratzeko, beharrezkoa izan da jokabide-esparru bat ezartzea, zentro arruntetan eskolaturiko behar bereziko ikasleen erantzun optimoa ziurtatzeko.

Helburu horrekin eta biztanle guztiek duten heziketarako eskubidea onartzearekin, aldaketak ikus daitezke heziketa bereziaren kontzeptugintzan; besteak beste, defizitei baino garrantzi handiagoa ematea heziketa-alderdiei, premia duten pertsonen garapenean ikastetxeak duen betebeharra, eta hezkuntza-prozesua ahalik eta gutxien baldintzaturiko ingurunean gauzatu behar izatea.

Hezkuntza bereziaren kontzeptu berriak «hezkuntza-behar bereziak» izendapena ekarri du; ikasle guztiek izaera pertsonal, material edo teknikoa duten laguntza pedagogiko zehatzak behar dituzte, hezkuntza-sistemaren ziklo eta etapa bakoitzerako proposaturiko curriculumean islaturiko hezkuntzaren asmo orokorretara iristeko; eta, era gehigarrian, horren arruntak ez diren beste laguntza pedagogiko batzuk ere bai. «Heziketa berezia ez da hartzen ikasle mota baten heziketatzat, kontzeptu-esparru horren zehaztapenetik». Heziketa berezia, beraz, «ikasle batzuek izan ditzaketen beharrei era egokian erantzuteko, hezkuntza-sistemak eskura jarritako giza baliabide eta baliabide materialen multzotzat hartuko da». Kalitatezko hezkuntza-prozesurako elementuez gain, hauek dira behar bereziko ikasle baten heziketa-erantzunaren oinarritzko elementuak:

1. Aniztasuna barneratzen duen heziketa-proiektua.

Ikasle guztien ezberdintasunak onartzen dituen eta curriculumean beharrezko egokitzapenak egiteko aukera ematen duen zentroko heziketa-proiektua gauzatzea.

2. Ikasleen heziketa-behar berezien identifikazioa.

Ikasleak behar dituen laguntzak zehazteko, beharrak identifikatzea izango da lehen urratsa. Horretarako, behaketa egingo da ingurune naturalean eta, hori nahikoa ez denean, balorazio psikopedagogikoa egingo da. Ikaslearen beharrak curriculumaren eta eskola-testuinguruaren arabera soilik zehaztu daitezke. Prozesu horretan parte hartuko dute irakasle tutoreak, heziketa berezirako irakasle laguntzaileak

eta, beharrezkoa denean, Orientazio Sailak eta/edo talde interdisziplinarrak.

3. Curriculum norbanakoari egokitzea (CNE).

Ikaslearen beharrak identifikatu ostean, behar horiei eta eskolako testuinguruaren ezaugarriei eta aukerei egokitzen zaien curriculum-proposamena egingo da.

4. Zerbitzuen horniketa.

Curriculum norbanakoari egokitzeko proposamena aurrera eramateko, ikasle batzuek giza baliabideak eta baliabide materialak behar dituzte; heziketa-zerbitzu espezifikoak dira. Giza baliabideak: tutoreak, irakasle laguntzaileak, logopeda, fisioterapeuta eta heziketa tekniko laguntzailea. Baliabide materialak: eraikuntzaren egokitzapen arkitektonikoak, komunikaziorako sistema alternatiboak, soinu eta/edo irudiak zabaltzeko sistemak, eta askotariko heziketa materiala, beste batzuen artean. Elementu horiek lanean zehar zehaztu dira edo zehaztuko dira; beraz, hemen ez da horien esanahian sakonduko.

Heziketa bereziaren kontzeptua aldatzeak berekin ekarri du hori osatzen duten elementu guztiak eraldatzea. Ikuspuntu horretatik, laguntzarako irakaslea zentroko irakasle integratua izango da aurrerantzean; behar bereziko ikasleak beste edozein bezala onartuko dira, dagokien taldean integratuz eta tutorearen ardurapean egonik. Modu horretan, heziketa berezira bideraturiko laguntza-irakasle guztiek funtzio berberak izango dituzte, heziketa bereziko unitateak eraldatzetik edo Integrazio Programatik etorriak izan arren. Heziketa bereziko unitateen eraldaketa-prozesuari dagokionez, hitzez hitz honako ebazpen hau adierazten da: **«Es importante subrayar la relación que guardan el proceso de transformación de las unidades de Educación Especial con la generalización del programa de integración por lo que a planificación de servicios se refiere; en efecto, los centros ordinarios que cuentan con profesores de apoyo derivados de la transformación Especial,**

constituyen ya un recurso efectivo para la atención a los alumnos con necesidades educativas especiales de su entorno geográfico, por lo que parece lógico que su incorporación al programa de integración, hasta su total generalización sea prioritaria».

Laguntza-irakasleetan heziketa bereziko unitateak eraldatzeak egungo unitate gehienei eragin die. Etorkizunean, izendapen hori izango dute soilik heziketa bereziko zentroen ordezkapen-funtzioa garatzen dutenek, heziketa-behar larria duten ikasleen etxeetara zerbitzua errazteko, curriculumaren egokitzapenak oso espezifikoak diren kasuek hala eskatzean. Hala ere, ikuspuntu teknikitik, ahalik eta zentro arrunt gehienetan ziurtatu beharko da behar bereziko ikasleen parte-hartzea.

1.3.- HSAOL-EN HEZIKETA BEHAR BEREZIAK

Aurreko atalari jarraiki, Legeak proposatzen duena zehaztuko dugu behar bereziko ikasleei dagokienez.

Legeak honako hauek jasotzen ditu: ikasle bakoitzak bete beharreko irakaskuntzaren helburuak, arraza, sexu eta/edo gaitasunek baldintzatu gabeko aukera-berdintasuna, ikasleak modu aktiboan parte hartzeko heziketa pertsonalizatu eta demokratikoari dagozkion ekintza pedagogikoaren ezaugarriak, eta, azkenik, giza baliabideak eta baliabide materialak.

Diputatuen Kongresuak 1990eko irailaren 13an onetsi zituen Hezkuntza Sistemaren Antolamendu Orokorrerako **Lege Organikoak**; hitzez hitz, honela dio **1. artikuluko** lehenengo puntuan:

«El sistema educativo español, configurado de acuerdo con los principios y valores de la Constitución, y en el respeto a los derechos establecidos en la misma

Ley orgánica 8/1985, de 3 de julio, reguladora del Derecho a la educación, se orientará a la realización de los siguientes fines previstos en dicha Ley Orgánica:

- a) El pleno desarrollo de la personalidad del alumno.*
- b) La formación en el respeto de los derechos y libertades fundamentales y en el ejercicio de la tolerancia y de la libertad dentro de los principios democráticos de convivencia.*
- c) La adquisición de hábitos intelectuales y técnicas de trabajo, así como de conocimientos científicos, técnicos, humanísticos, históricos y estéticos.*
- d) La capacitación para el ejercicio de actividades profesionales.*
- d) La formación en el respeto para la paz, la cooperación y la solidaridad entre los pueblos».*

2. artikuluko 3. puntuan honela jarraitzen du:

«La actividad educativa se desarrollará atendiendo a los siguientes principios:

- a) La formación personalizada, que propicie una educación integral en conocimientos, destrezas y valores morales de los alumnos en todos los ámbitos de la vida, personal, familiar, social y profesional.*
- b) La participación y colaboración de los padres o tutores para contribuir a la mejor consecución de los objetivos educativos.*
- c) La formación en la igualdad entre los sexos, en el rechazo a todo tipo de discriminación y en el respeto a todas las culturas.*
- d) El desarrollo de las capacidades creativas y del espíritu crítico.*
- e) El fomento de los hábitos de comportamiento democráticos.*
- f) La autonomía pedagógica de los centros dentro de los límites establecidos por las leyes, así como la actividad investigadora de los profesores a partir de su práctica docente.*
- g) La atención psicopedagógica y la orientación educativa y profesional.*
- h) La metodología activa que asegure la participación del alumnado en los procesos de enseñanza aprendizaje.*

i) La evaluación de los procesos de enseñanza y aprendizaje, de los centros docentes y de los diversos elementos del sistema.

j) La relación con el entorno social, económico y cultural.

k) La formación en el respeto u defensa del medio ambiente».

3. artikuluko 5. puntuan, behar bereziko umeei egiten die erreferentzia:

Aurreko ataletan jasotako irakaskuntzak egokitu egingo dira behar bereziko ikasleen ezaugarrietara.

Bosgarren atalburuan, HEZIKETA BEREZIARI eskaintzen dizkio 36. eta 37. artikulua:

Artículo 36

1. El sistema educativo dispondrá de los recursos necesarios para que los alumnos con necesidades educativas especiales, temporales o permanentes, puedan alcanzar dentro del mismo sistema los objetivos establecidos con carácter general para todos los alumnos.

2. La identificación y valoración de las necesidades educativas especiales se realizará por equipos integrados por profesionales de distintas cualificaciones que establecerán en cada caso planes de actuación en relación con las necesidades educativas específicas de los alumnos.

3. La atención al alumnado con necesidades educativas especiales se regirá por los principios de normalización y de integración escolar.

4. Al final de cada curso se evaluarán los resultados conseguidos por cada uno de los alumnos con necesidades educativas especiales, en función de los objetivos propuestos a partir de la valoración inicial. Dicha evaluación permitirá variar el plan de actuación en función de sus resultados.

Artículo 37

1. Para alcanzar los fines señalados en el artículo anterior, el sistema educativo deberá disponer de profesores de las especialidades correspondientes y de profesionales cualificados, así como de los medios y materiales didácticos precisos para la participación de los alumnos en el proceso de aprendizaje. Los centros deberán contar con la debida organización escolar y realizar las adaptaciones y diversificaciones curriculares necesarias para facilitar a los alumnos la consecución de

los fines indicados. Se adecuarán las condiciones físicas y materiales de los centros a las necesidades de éstos alumnos.

2. La atención a los alumnos con necesidades educativas especiales se iniciará desde el momento de su detección. A tal fin, existirán los servicios educativos precisos para estimular y favorecer el mejor desarrollo de estos alumnos, y las Administraciones educativas competentes garantizarán su escolarización.

3. la escolarización en unidades o centros de educación especial sólo se llevará a cabo cuando las necesidades del alumno no puedan ser atendidas por un centro ordinario. Dicha situación será revisada periódicamente de modo que pueda favorecerse, siempre que sea posible, el acceso de los alumnos a un régimen de mejor integración.

4. Las administraciones educativas regularán y favorecerán la participación de los padres o tutores en las decisiones que afectan a la escolarización de los alumnos con necesidades educativas especiales.